

kommer han og taler om frisk luft, frisk luft, ja jeg ved udmærket godt hvad frisk luft er og jeg ved også hvad træk vil sige, jeg har altid haft en sart hals „du har altid haft en sart hals“, sagde min mor altid „du må passe på“ og det havde han også fortalt dommeren, lige fra første færd, og for øvrigt så *var* det ham der var kommet først, det var *hans* kontor, om han fattede at dommeren så kunne finde på at tage parti for sådan en ung snøbel, og tredive grader, tredive grader, ja, herregud det var jo kun sommer én gang om året, og hvem sagde for resten at termometeret viste rigtigt, men sådan var det med de nye unge dommere, det havde han vidst fra første færd, det var ikke som førhen, men han skulle vise dem, han skulle give dem frisk luft, de skulle nok få at se hvad en sart hals vil sige.

15

Hun var bange, hun var skidebange, det var lige hvad hun var, hun var bange for at hendes lille datter skulle komme i dårligt selskab for at hun skulle komme ud i narkotika og fixere og dealere og hvad hun nu ellers vidste om det, men jeg er ikke nogen lille datter mere, jeg kan stå på egne ben, og jeg finder mig ikke i at en hysterisk gammel kælling skal fortælle mig hvad jeg skal og ikke skal, hun kunne myrde hende, simpelt hen myrde hende, stå bag døren når hun kom hjem med sine plasticposer der altid klingrede af halvanden-liters-flasker, jo hun var den rette til at tale om stofmisbrug, stå bag døren og så lige med et snuptag når hun kom ind og var så træt så træt og skulle have medlidenhed fordi hun nu havde arbejdet hele dagen og slidt og slæbt i forretningen for at hun hun hendes lille datter skulle have det så godt så godt, nej hun ville leje en morder simpelt hen finde ind i miljøet, det skulle nok være muligt uden at blive afhængig, som om hun ville blive afhængig fordi hun havde sådan et hysterisk kvindemenneske til mor, der var altid en eller anden man kunne få til det, give ham nøglen, nej bare lade døren stå smækket fra, fortælle hvornår hun kom hjem og så sørge for at være sammen med nogen andre så man havde et alibi, der var nok han kunne røve i lejligheden, hun ville simpelt hen tage smykkeæsken og lade den stå åben henne på sofabordet, lade det se ud som rovmord, ja det ville hun fortælle ham „lad det se ud som rovmord, og så får du alle min mors smykker for det“, det skulle hun få som tak for al det hun havde lavet mod hende, revet hende væk fra sin far, forbudt hende enhver omgang med sin far, opdraget hende alene

med sig selv i en toværelses lejlighed, slidt og slæbt for hende hende hendes lille datter, mens hendes far kunne bo i sin luksusvilla, bare fordi hun ikke ville have noget med ham at gøre, fordi hun havde påstået at han havde pint og plaget hende, men hvem havde egentligt pint og plaget hvem om hun måtte spørge, hvem havde slået hvem, og måske var der også grund til at hun var blevet slået af sin mand, og nægte sin eneste datter ethvert samkvem med hendes far, og så i stedet opvarte hende med hysteriske jeremijader tidlig og silde, og hele tiden skrige op om hvad hun havde gjort for hende og det dårlige selskab hun måske kunne komme ud i, ja nu vidste hun hvad hun ville gøre, hun skulle give hende en forskrækkelse, for hun var skidebange, hun skulle vise hende hvad det var at komme i dårligt selskab, hun var stærk nok til ikke at komme ud i noget, hun kunne stå på egne ben, men hun skulle vise hende, hun undte hende den forskrækkelse, det var næsten bedre end at komme hjem og finde hende myrdet inden for entredøren, bare se hendes ansigt, bare se hendes ansigt når hun sådan ganske roligt cool fortalte hende det, den hysteriske kælling der ikke kunne gøre andet end at have så ondt så ondt af sig selv, hun skulle vise hende, så kunne det nok være at der var nogen der ville komme gang i, så ville hun være den første til at tage telefonen og ringe til farmand derude i luksusvillaen „hør hvad din datter har fundet på, hvad din datter lige har fortalt mig, lige har *betroet* mig“, ja nemlig, hun ville vise hende.

16

Det var løgnen der bekymrede ham mest, altid dette at skulle lyve, hele tiden at måtte lyve, han foragtede sig selv for det, det var det han altid havde hadet i sin tid, før han holdt op, snapseflasken bag køleskabet, snapseflasken i wc-cisternen (hvor den for resten blev dejligt kold), altid skjule noget „nej, jeg har ikke drukket“, „jeg har ikke *nydt* noget“, „jeg drak kun en lille en“, „ikke ret meget“, konstant at lyve, sige usandheder, hvor han havde følt sig jammerligt lille „jeg kan lugte det“, „jeg kan se det på dine øjne“, „jeg kan se det på den måde du går på“, og påstandene, de absurde løgnagtige påstande der var så gennemskuelige at man skulle være idiot eller født i går for ikke at kunne skyde direkte igennem dem, alle de små tricks „nej-nej, gå du bare først så låser jeg døren“, „jeg må lige se at der er slukket for gassen slukket for lyset at vandet ikke løber at altandøren er lukket“, for slet ikke at tale om opholdet ude på wc når

„Hvis alle gjorde det“, ja hvis alle gjorde det, hvad så, det var en form for argumentation han ikke kunne udstå, for alle gjorde det jo netop ikke, det var det der var hele pointen, hvis alle smed deres brugte kleenex i skovbunden, hvis alle smed chokoladesølvpapir ud af bilvinduerne, hvis alle simpelt hen lod deres tømte cigaretpakker falde hvor de gik og stod, eller deres skod, eller plasticindpakningspapir, ja hvis og hvis og hvis, men det gjorde de jo ikke, det gjorde kun han, og derfor kunne han tillade sig det, og derfor tog han sig ret til det, han tog sig ret til at smide sin kleenex blandt anemoner efterårsløv og næste års juletræer, han smed sin cigaretpakke som han ville, han spiste chokolade og han kastede sølvpapiret i en papirkurv hvis der var en og hvis der ikke var nogen ja så kastede han det blot, længere var det ikke, og hvis folk ikke ville have det måtte de sørge for at der var papirkurve nok, nok askebægre, nok affaldsbøtter, at der var et sted hvor man kunne smide sine kleenex, sit sølvpapir sine skod og sine bananappelsinskræller, *han* gik i hvert fald ikke rundt med snotslimede kleenex, med slibrig savlede chokoladerester, med nikotin-klæbrige cigaretpakkerester, for slet ikke at tale om tændstiksæsker med forkullede tændstikker, han smed hvad han ville hvor han ville, og det var hans ret, hvad bekymrede det ham at andre ikke følte at det var deres ret og at andre ikke gjorde det, det var deres problem, han kunne ikke tage sig af den slags, det var småting, han havde andre og vigtigere ting at foretage sig end at tænke på hvad andre gjorde, tænke på at hvis alle gjorde dette og hint, ja hvis alle gjorde dette og hint hvor ville han så være henne, men det var han jo netop ikke, og han gjorde hvad han ville, og det uanset om alle andre gjorde det eller ikke gjorde det, han satte sin hat som han ville, han smed sine kleenex som han ville, han åd og drak og røg som han ville, og hendes argument om at „hvis alle andre gjorde det“ kunne hun beholde for sig selv, alle andre gjorde det ikke, og han var for resten (hvis han lige måtte tilføje det) heller ingen 'alle andre'.

110

Hun havde taget sin beslutning, og en beslutning er en beslutning og en beslutning står ikke til at ændre, ellers er det ikke en beslutning, en beslutning er en beslutning og det var den beslutning hun havde truffet,

hun ville ikke se ham mere, og det kunne godt være at han havde gode grunde til at de alligevel skulle ses mere og mere og mere, men hun havde truffet sin beslutning, og den var urokkelig og ikke til at ændre, og hans forsøg på at få hende til at revidere sin beslutning, til at indse at beslutningen slet ingen beslutning var men derimod et tankeeksperiment foretaget under ikke-eksperimentelle betingelser, nej det var ikke sandt, det var ikke hendes fantasi, hun havde truffet sin beslutning, og hun kom og hun meddelte ham den, hun ville ganske simpelt sige det, sige det sådan „jeg har besluttet, og jeg har besluttet at nu, og det går ikke længere, det vil aldrig kunne gå“, og selv om det så ikke var tænkt som gående i al evighed det var dog tænkt gående og gå og gå og gå og til sidst ikke vide hvor man var henne, nej det måtte bremses, bremses ved en beslutning og det var den beslutning hun havde taget „og tro ikke at jeg ikke har tænkt, for jeg har tænkt og tænkt og tænkt“, og hun havde tænkt og hun havde blot tænkt og tænkt og tænkt og hun var kommet til en beslutning, og at komme til en beslutning var noget man kunne være stolt over, og hun var stolt over den beslutning hun var kommet til (stolttere end nogen anden beslutning hun nogen sinde var kommet til), for det var en beslutning og en beslutning er en beslutning, og det hjælper intet, du kan sige hvad du vil, du kan gøre hvad du vil (og tilmed sige det), men min beslutning er en beslutning, og her hjælper der ingen ironi, ingen overtalelseskunst, ingen argumenter, ingen kære mor, for det var en beslutning og en beslutning er en beslutning og står ikke til at ændres, og så kan „madame est servie“ vær så meget det være vil, hun var hverken „madame“ eller „servie“.

111

Det havde været at gøre hende ked af det, men han måtte gøre hende ked af det, af og til må man kunne gøre et andet menneske ked af det, og det var jo ikke ham der egentlig havde opfordret hende, og det havde jo heller ikke været et forhold i ordets egentlige betydning, det var noget hun havde misforstået, hvis det ikke var noget de begge havde misforstået, hvis det ikke var noget han først og fremmest selv havde misforstået, for det var en misforståelse, det beroede på en misforståelse, og han havde jo heller ikke lovet hende noget, hverken guld eller grønne skove eller samliv, for slet ikke at tale om ægteskab, det var bare sådan at det nu én gang var sket, og derfor havde han måttet sige det (skønt det havde gjort

Det var dejligt at være smuk, dejligt at være ung, være smuk og ung, at sidde på bagsædet i en åben Mercedes sportsvogn, at sidde på forsædet i en åben Mercedes sportsvogn, at køre en åben Mercedes sportsvogn, en lun aften, gennem byens tunge luft, de tykt parfumerede gader, og køre og være ung og smuk i en rød sportsvogn, en åben Mercedes, at være kvinde og to unge mænd, én smuk ung kvinde og to smukke mænd, at være smukke alle tre, og de kørte langsomt, og på bagsædet strakte hans fuldkomne ben sig ud over bilens side (og hvem var det der fortalte at de bruger velskabte mandeben når de skal lave optagelser til reklame for pigestrømper) og hans hår stod stridt og langt ud og havde gyldne og askesgrå striber i det askesorte, og ved siden af hende førte den andens lange elegante smidige fingre rattet, berørte det næppe, men alligevel syntes bilen at rette sig som efter usynlige styrebefalinger, og guldarmbåndet vejede tungt og vejede hans tungt brune teint, regelmæssig, som han strøg hånden over panden, og hun selv, smuk, med højre arm let bøjet over bilens side, støttet mod forruden, ansigtet bøjet let bagover så hun kunne betragte begge mænd, begge smukke mænd, ham der kørte og ham der lå på det smalle bagsæde, en smuk kvinde der betragter to smukke mænd, en kvinde med langt blondt hår der ikke kommer i urede selv når bilen bliver kørt hårdere (og hvis det kommer i urede så er det det ordnede urede man finder hos unge smukke blonde kvinder der kører i hårde sportsvogne uden at få deres lange blonde hår i urede når der bliver kørt hårdt), og hvorfra vidste hun at hun var smuk, hvem havde fortalt hende det, havde de det, var de ikke mere forelskede i sig selv end i hende, hvem af dem var forelsket i hende, hvem af dem fandt at hun var smuk (selv om de så nok så stærkt påstod det, så stærkt som de kørte deres stærke Mercedes), hun var grim, hun var ikke smuk, hun havde elsket en mand med lange fuldkomne ben og sølvstriber i hans askesorte hår, og nu elskede hun en mand med tungt og ægte guldarmbånd, en mand hvis teint var solariumægtebrun og ikke billig Tenerife, og han elskede hende, den grimme, den grimme skønne unge langbenet blonde kvinde (hvis ben var så perfekte at hvis det ikke havde været fordi man principielt foretrak perfekte mandeben til reklamer for damestrømper så havde man valgt hende og hendes ben), og hvad ville det sige at elske, elskede han hende højere end sit guldarmbåndsur, end sin dybtbrune

teint, end sin røde åbne vildhvidforlæderbetrukne Mercedes, end sin ven, kammerat, venindes forhenværende elsker og stadig begges kammerat (ham med de flotte ben), hun var grim, hun var ækel, vederstyggelig, hendes hår var tyndt, hendes ben var stankelben, hendes øjne var for små, hendes tænder for skæve, hendes næse var kroget, hvor kunne nogen dog finde på at kalde hende smuk, ung og smuk, når hun jo dog var gammel gammel gammel og hæslig.

Ja, I var lykkelige, de er lykkelige, som de går her var de lykkelige, ak I der ikke kender til problemer, I der kan beskæftige Jer med Jeres egne småting, Jeres egne anliggender som er så betydningsfulde for Jer, hvad I skal have til middag, hvordan I skal indrette Jeres nye rækkehus, hvad chefen har sagt eller ikke sagt, hvordan vejret bliver i week-enden, om I skal tage til Mallorca eller til de Kanariske Øer i sommerferien, og ved I hvordan resten af verden lever, ved I hvordan vi lever, hvordan han levede, hvordan det var at være næsten politisk forfulgt, at vide sine nærmeste venner, vide medlemmer af sin familie politisk forfulgt, vide at man, *at han*, hvis han valgte at vende tilbage, måske ville tilhøre de politisk forfulgte, vende tilbage eller ikke vende tilbage, er det ikke et større spørgsmål end hvilket fjernsynsprogram der skal vælges eller om der skal stå klatreroser eller clematis op ad sydmuren, I var lykkelige, I som har de problemer, I der kan diskutere om stegen er bedst blå eller à point, I der kan strides om årgangsvine og minoriteters lod i et samfund der overhovedet aner at minoriteter kan siges at have eksistensberettigelse, der går I, med løftede hoveder, med hængende hoveder, deprimerede over at årslønnen ikke rækker til den nyeste Toyota, og i Jeres fantastiske Toyota fra for to år siden aner I ikke engang at der er mennesker der ville give alt hvad de havde af Toyota for de livsvigtige medikamenter I gratis kan kræve ind over Jeres sygeforsikringer, I der beklager Jer over at et talentløst stykke underholdning ikke antages af en forkælet producer når dybeste digtsamlinger knægtes forkulles og knebles sammen med deres forfattere, der går I, selvbevidste, selvglade, med Jeres høje levestandard og endnu højere uvidenhedsstandard, stolte af det I har nået og opnået i velvidende uvidenhed om at det ikke er Jeres forjeneste men en fortjeneste af Jeres bedsteforældre og Jeres geografiske beliggenhed og tilfældigheders tilfældighed, rejs Jeres hoveder, vær lykkelige over at I ikke er som

mere, hun havde udnyttet hans godtroenhed, for selvfølgelig er det ikke særlig mandfolkeferent at møde op til weekend uden at have garderet sig, men på den anden side, venter man ikke nu til dags, er det ikke en naturlig sag, skal man huske på alting når man med nød og næppe har husket tandbørsten, hun havde høstet som hun selv havde pønset, og hun havde pønset som hun selv havde redt, og så de endeløse diskussioner i telefonen, til billigtarif naturligvis, er det ikke en forpligtelse, er det ikke liv, er det ikke mord, må man ikke tage konsekvenserne, måske hun skulle tænke lidt på at tage konsekvenserne og inden det var for sent, for det var lige ved at blive for sent, og en pjattet leg blev pludselig hævet til højeste etik, og hvis han så endda havde haft sjov ud af det, men udskylningsapparatet havde hvilet som et sværd imellem dem, hun havde trukket det ud af sin skede og lagt det i sprækken af dobbeltsengen og ladet ham sove i hendes bortrendte bortfløjede bortflygtede husbonds halvdel, og han var steget hævnende op for ham om aftenen som han havde drukket af hans specielle whiskyglas, om morgenen som han havde drukket af hans kaffekop med navn på, og om natten som han havde trukket i hans pyjamas, er det noget under at et menneske bliver kynisk og insisterer på at der skyldes menneskeliv ud.

95

Havde man nu ikke lov til at være stolt af sine egne børn længere, skulle det nu være til at være forkert, skulle man nu til at høre pjat og pjank om at have udnyttet sine børn, levet sine børns liv eller ladet børnene leve sit liv, hvad var det dog for noget vås, var det ikke naturligt, havde hendes mor ikke også været stolt af hende, og da hun sad i den yndige hvide konfirmationskjole, og da hun fik den hvide hue, og da hun stod den hvide brud, er det i sig selv ikke noget at være stolt over, og nu skulle det være forkert, og hun havde altid været et intelligent barn og hvis der var nogen der ikke havde pacet hende frem så var det hende, for hun kunne selv, „jeg skal hjem og høre Birte i hendes salmevers“ som Birtes mor havde sagt og hun havde stolt kunnet svare at hun anede ikke engang at hendes datter havde salmevers for, for hun klarede det selv og der var aldrig den eneste klage, hun var intelligent nok og hun var hendes datter, og skulle man ikke være glad når man vidste hvor vanskelig optagelsesprøven til mellemskolen var og hvor mange der så dumpede „der går en stolt mor“, ja for hun var stolt, og hun var med rette stolt, og så var hun jo ikke

alene begavet men hun var også køn, hun beviste at det slet ikke stemte når man påstår at intelligente kvinder var ufeminine, for hun var netop ikke nogen rød- eller blåstrømpe, hun var yndig, og hun forstod at klæde sig, og hun brugte kosmetik og parfume rigtigt og med diskretion og hun havde sin mormors tykke kraftige hår og spørgsmålet var om det ikke ville være forblevet sort også ind i hendes høje alder, og det eneste hun ikke var stolt over det var det bondeøg til mand hun havde valgt sig, men kærlighed gør blind og der lader til at være en mængde svagtseende mennesker i denne verden, den kærlighed den kærlighed, og hun havde skammet sig dybt ned i jorden over skællene på de lejede kjoleskuldre og det foran alteret, og ikke engang en morgengave vidste han hvad var, så var det noget under, måtte man ikke laste ham for det, for havde det ikke været at kaste perler for svin, den kostbareste perle, den perle hun havde opgivet alt for, og så kaste den for et svin, men det var en smuk død, det var en ædel død, hun stod hvid død, og man kunne se på hende at hun havde fået fred, hun havde valgt det og valgt det selv som hun altid havde gjort alt selv, og hun havde truffet et smukt valg, vel også fordi hun tog hensyn til de efterlevende og især til sin mor, måske hun bliver lykkelig med den nye brudgom, hun ville næsten håbe det, og måske man så endelig kunne være stolt også over ham.

96

Om der skulle være en Gud, sig mig har du nogen sinde set nogen Gud, og hvor skulle han så være, nej han troede ikke mere, der var ikke noget at tro på, videnskaben havde bevist det, Vorherre i himlen, men hvor i himlen skulle han være, for slet ikke at tale om helvede, på bunden af en vulkan måske, Etna, Hekla, Fuji Jama, og den der i Kenya, for Fuji Jama var da en vulkan, sådan så den i hvert fald ud, ja og så Vesuv, og det skulle være helvede, når man nu vidste, når man nu havde lært hvorfra vulkaner kom var der overhovedet plads til noget helvede, og der var også det der hed trykforholdene i det indre af jorden, når man tænkte på de problemer en dykker havde på havets bund og så forestille sig ilden inden i jorden, og hvem havde for resten set en engel, han skulle bare simpelt hen have sagt „har *De* så mon nogen sinde set en engel“ det skulle nok have stoppet munden på ham, hvor er englene, ja, netop hvor er englene, vis mig en engel, det var da det mindste, Vorherre kunne det så vente med, men en engel, og for resten hvordan kunne man overhovedet